

„Savez poljoprivrednih udruženja Konjic“
Varda bb, 88400 Konjic

INFORMACIJA SA STUDUJSKOG PUTOVANJA U KOMUNI SUUND U NORVEŠKOJ

Delegacija općine Konjic za oblast poljoprivrede, u sastavu: Emir Bubalo – načelnik općine Konjic, Ramo Bebanić- stručni saradnik za poljoprivredu u općini Konjic, Zahirović Adisa – koordinator projekta, Herić Selim i Duraković Mensur, ispred Saveza poljoprivrednih udruženja Konjic, posjetila je u vremenu od 23.09. do 30.09.2009 godine komunu Suund u Norveškoj, što je bila uzvratna posjeta po pozivu nadležnih iz komune Suund.

24.09.2009 godine, prvi dan posjete delegaciju su primili predstavnici Filkesmana (države) za područje kantona Bergen, koji su delegaciju informisali o stanju u oblasti poljoprivrede u kantonu Bergen.

Isti dan je posjećen **restoran Torill Muler**, u kojem se čuva porodična tradicija u ugostiteljstvu, a ona je četvrta generacija nasljednika.

te **farma ovaca i koza u preduzeću „Langegarden“**, koju drži Erik Kroht Hansen, koji nije vlasnik imanja, a vlasnik je stoke, mašina i opreme.

Imanje služi kao ogledno, u koje dolaze učenici, koji: gledaju, uče i praktično rade sve poslove koji se na farmi rade. Na ovu farmu mogu doći građani i kupiti proizvode koji se na farmi proizvode.

25.09.2009. godine, posjećena je Inspekcija za hranu – Kontrola hrane „Bentelabo“, gdje je šefica inspekcije održala predavanje i upoznala delegaciju o zaposlenim, nadležnostima, organizaciji rada i statusu zaposlenih.

Zatim je posjećen **Odjel za zdravstvo** u Bergenu, gdje je delegaciju veterinar Ingvard Tveit upoznao o nadležnostima Odjela za zdravstvo,

čija je osnovna zadaća briga o zaštiti potrošača hrane, da hrane ima dovoljno i da je zdravstveno ispravna.

U Državnom odjelu za poljoprivredu, direktorica je delegaciju upoznala sa načinom funkcionisanja odjela za poljoprivredu, broju poljoprivrednika i načinu organizovanja u preduzeća radi proizvodnje i prodaje poljoprivrednih proizvoda.

„Savez poljoprivrednih udruženja Konjic“
Varda bb, 88400 Konjic

udruženjima i školama i organizuju razne vrste manifestacija, koncerata za omladinu i sl.

Isti dan u popodnevrim satima posjećeno je **Udruženje privrednika**, čiji su članovi javna i privatna preduzeća i koji rade na stvaranju lokalnog identiteta. Udruženje radi na osposobljavanju svojih članova za konkurenciju i bolju infrastrukturu, a imaju predstavnika za komunikaciji sa općinom, komunom i državom.

Jednom godišnje proglašavaju najbolja preduzeća, organizuju seminare i konferencije, sarađuju sa drugim

26.09.2009. godine, zbog zauzetosti vođa projekta, delegacija je bila slobodna, te je dan iskorišten za obilazak i upoznavanje sa Bergenom.

Sve dane posjete, kiša je neprestano padala sa veoma niskim temperaturama, što je dijelom ometalo, ali nije uticalo na realizaciju utvrđenog plana studijskog putovanja.

27.09.2009. godine u selu Torvik, na nadmorskoj visini od 100 metara i blagom klimom, posjećeno je **imanje koje se bavi uzgojem ovaca i koza**, koji uz mlijeko proizvode koziji sir, meso i suho meso, kobasice, love divljač i prodaju meso od divljači.

Mlijeko predaju mljekarama a sir proizvode za sebe i sami ga plasiraju.

Država podstiče držanje ovaca i koza, na način da farmerima plaća držanje koza po komadu i učestvuje u otkupu mlijeka koje se predaje mljekarama.

Isti dan u 18,00 sati delegacija je došla u kanton Hordaland, gdje je Liv Lyngstad, rukovodilac **Odjeljenja za savjetovanje** u poljoprivredi za kanton, održala predavanje o stanju u poljoprivredi u kantonu. U kantonu Hordaland ima jedna organizacija poljoprivrednika sa 1.600 članova.

Organizacija radi planove i postavlja norme ponašanja za proizvođače voća i povrća, kojih se svi moraju pridržavati, izdaje časopise sa stručnim temama i savjetima, radi administrativne poslove za svoje članove i sl..

Uz okupljanje, informisanje, i pružanje stručnih savjeta, savjetnici iz organizacije – udruženja poljoprivrednika u toku godine obišu svakog člana i na licu mjesta mu daju potrebne savjete i uputstva.

Dana 28.09.2009 godine posjećen je **lager – skladište voća**, gdje je šef lagera upoznao delegaciju sa radom Lagera, mogućnostima, kapacitetima i organizacijom rada, te na licu mjesta pokazao proces rada Lagera.

„Savez poljoprivrednih udruženja Konjic“
Varda bb, 88400 Konjic

Lager voća (trešnja, kruška, šljiva i jabuka) je organizovan od proizvođača voća, ima 195 vlasnika, sa kapacitetom od pet miliona tona voća godišnje. Sve voće koje dođe u lager, otkupi se po ugovorenim cijenama, upakuje i prodaje u velike gradske centre. U lagereu se sve pakuje u mala pakovanja i u takvim pakovanjima ide u prodaju u tržne centre

Nakon obilaska lagera voća posjećeno je seosko **imanje** na kojem se uz proizvodnju voća, prvenstveno jabuke **proizvode i sokovi od jabuke i ostalog voća, kao i vino od jabuke.**

Zatim je posjećena **prodavnica domaćih proizvoda**, koja otkupljuje i prodaje isključivo poljoprivredne proizvode, proizvedene na tom području i koja radi samo u sezoni od juna do decembra.

Isti dan su posjećeni voćnjaci nasadi jabuka u okolini mjesta Ulvik, o kojima je delegaciji iscrpno informisala jedna od nosilaca domaćinstva koje se bavi proizvodnjom jabuka i turizmom kao dodatnim zanimanjem, koje se praktikuje u ovom dijelu Norveške, pošto bavljenje samo poljoprivredom nije dovoljno. Od gospođe koja je bila domaćin saznali smo da sve više domaćinstava napušta seoska imanja.

Nakon što su obiđeni nasadi voća i objekti turističke ponude na ovom imanju, posjećeno je i jedno od imanja, koje se uz farmu ovaca i krava, na imanju bavi i **organizovanjem određenih kulturnih sadržaja**, po principu: zašto se svi kulturni sadržaji moraju dešavati u gradskim centrima.

Na imanju uspješno organizuju kulturne sadržaje, a posebno ističu organizaciju muzičkih koncerata za omladinu, koji su iako udaljeni od gradskog centra veoma posjećeni.

Vlasnik imanja je bio Norveški prvak u brzom hodanju na skijama.

„Savez poljoprivrednih udruženja Konjic“
Varda bb, 88400 Konjic

29.09.2009. godine posjećena je Poljoprivredna škola, u kojoj je direktorica škole delegaciju upoznala o organizaciji škole, broju učenika, načinom funkcionisanja, školskim objektima u kojima učenici obavljaju praksu.

Interesantni su zasadi američke borovnice, koji još nisu u potpunosti bili obrani, a posebno način na koji su zaštićeni od ptica.

Nakon posjete Poljoprivrednoj školi, posjećeno je jedno imanje u okolini Vosta,

koje je nastavak porodične tradicije i na kojem se proizvode poljoprivredni proizvodi na ekološki čist način. Na imanju proizvodi 25 različitih vrsta povrća, začina i voća, koje prodaje dostavom na kućne adrese (oko 400 mušterija).

Od proizvoda sa vlastitog imanja, obezbjeđuje hranu u motelu koji je u sastavu imanja i koji im u kombinaciji poljoprivreda plus turizam obezbjeđuje dobru zaradu. Motel je za omladinu u kojem su cijene prenoćišta i hrane dosta niske za Norveške uslove. Hrana je s vlastitog imanja, koju turisti kao domaću i ekološki čistu posebno cijene.

Kao specijalitet nudi se supa od tikava i hljeb sa sjemenkama od suncokreta, sa vlastitog imanja.

„Savez poljoprivrednih udruženja Konjic“
Varda bb, 88400 Konjic

Isti dan u popodnevним satima posjećen je pčelara koji je predsjednik Udruženja pčelara kantona Bergen, (koje ima oko 200 članova) i dio njegovog pčelinjaka, koji je još bio na paši od vrijeska.

U razgovoru je istakao da pčelari iz tog dijela Norveške, imaju dvije pčelinje paše: prva proljetna livada i voće i druga jesenja vrijesak. Napomenuo je da prelaze na proizvodnju košnica od stiropola, da med pakuju u ambalažu 250 i 500 grama, isključivo kremasti koji dobiju miješanjem,

Na kraju posjete može se zaključiti da Norveška država izuzetno mnogo ulaže u poljoprivredu s ciljem da se što veći broj poljoprivrednih imanja obrađuje i da se što više proizvodi domaća hrana, međutim ni sve mjere koje Norveška država poduzima nisu dovoljna da se spriječi napuštanje sela i imanja.

PREDSJEDNIK SAVEZA
Nusret Avdibegović